

KONKURS HISTORYCZNY

dla uczniów gimnazjów – etap rejonowy

rok szkolny 2011/2011

Drogi olimpijczyku!

Uczestniczysz w etapie rejonowym Konkursu Historycznego.

Do rozwiązania masz test składający się z dwóch części – jedna dotyczy historii Polski, druga -historii powszechnej. Do rozwiązania masz 18 zadań maksymalnie możesz zdobyć 160 punktów. Wszystkie odpowiedzi zapisuj odpowiednio w KARCIE ODPOWIEDZI. Na rozwiązanie testu masz 90 minut.

Zadanie 1

Poniżej wypisano informacje dotyczące kronikarzy ważnych dla dziejów Polski. Przeczytaj je uważnie. Następnie w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz imię kronikarza i władcę, który był jego mecenasem i pracodawcą. (8 punktów)

1. Żył na przełomie XI/XII wieku autor najstarszej kroniki polskiej nie znany z imienia i narodowości mnich, prawdopodobnie benedyktyn, jego kronika jest pisana po łacinie rymowaną prozą, powstawała w latach 1113 – 16.
2. Żył w latach 1150 – 1223, pierwszy kanonicznie wybrany w 1207 r. biskup krakowski, jego kronika jest pełna patosu i fantazji, składa się z czterech ksiąg, z których trzy mają formę dialogu między biskupem krakowskim Mateuszem a arcybiskupem Gnieźnieńskim Janem, czwarta część dotyczy rozbicia feudalnego.
3. Żył w latach 1320 – 1386, archidiakon krakowski, po śmierci króla Polski, skazany na banicję za kradzież z grobu królewskiego insygniów, nie szczędził krytyki Andegawenom.
4. Żył w latach 1415 – 1480, najwybitniejszy historyk polski XV w., dyplomata, studiował na Akademii Krakowskiej, podróżował do ziemi Świętej i Włoch, jego *Roczniki, czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego* obejmują 12 ksiąg, ukazują związki przyczynowo – skutkowe między wydarzeniami.

Zadanie 2

Poniżej wypisano informacje o miastach ważnych dla dziejów Polski. Przeczytaj je uważnie. Następnie w KARCIE ODPOWIEDZI pod odpowiednim numerem, wpisz ich nazwę. (8 punktów)

1. Miasto lokowane w 1243 r., często pełniło funkcje stołeczne, siedziba arcybiskupa, zniszczył je najazd Brzetysława czeskiego w 1038 r.
2. Miasto lokowane w 1229 r. po traktacie w Wyszehradzie w 1335 r. włączone do Czech, w 1742 r. włączone do Prus, po 1945 r. w granicach Polski, zasiedlone m. in. przez repatriantów z Lwowa.
3. Miasto lokowane w 1257 r. stolica Małopolski, Kazimierz Odnowiciel ustanowił tam swoją stolicę, zniszczone przez najazdy tatarskie w 1241 i 1260 r.
4. Miasto lokowane w 1233 r., miejsce dwóch traktatów z Zakonem Krzyżackim, Kazimierz Jagiellończyk odwiedził je 13 razy, w dobie rozbiorów w granicach Prus, od 18 . I. 1920 r. w granicach Polski.

5. Miasto lokowane w 1235 r. w 1308 r. podstępnie zajęte przez Krzyżaków, przez 158 lat pod ich wpływem; polskie, nadbałtyckie okno na świat, członek Hanzy, w dobie rozbiorów w granicach Prus.

6. Miasto lokowane w 1253 r., najstarszy ośrodek miejski na ziemiach polskich, wymieniane w źródłach w II w. n.e. na szlaku bursztynowym, miejsce pokoju z Krzyżakami w 1343 r., ośrodek działalności liberalnej opozycji w Królestwie Polskim prowadzonej przez Bonawenturę i Wincentego Niemojowskich.

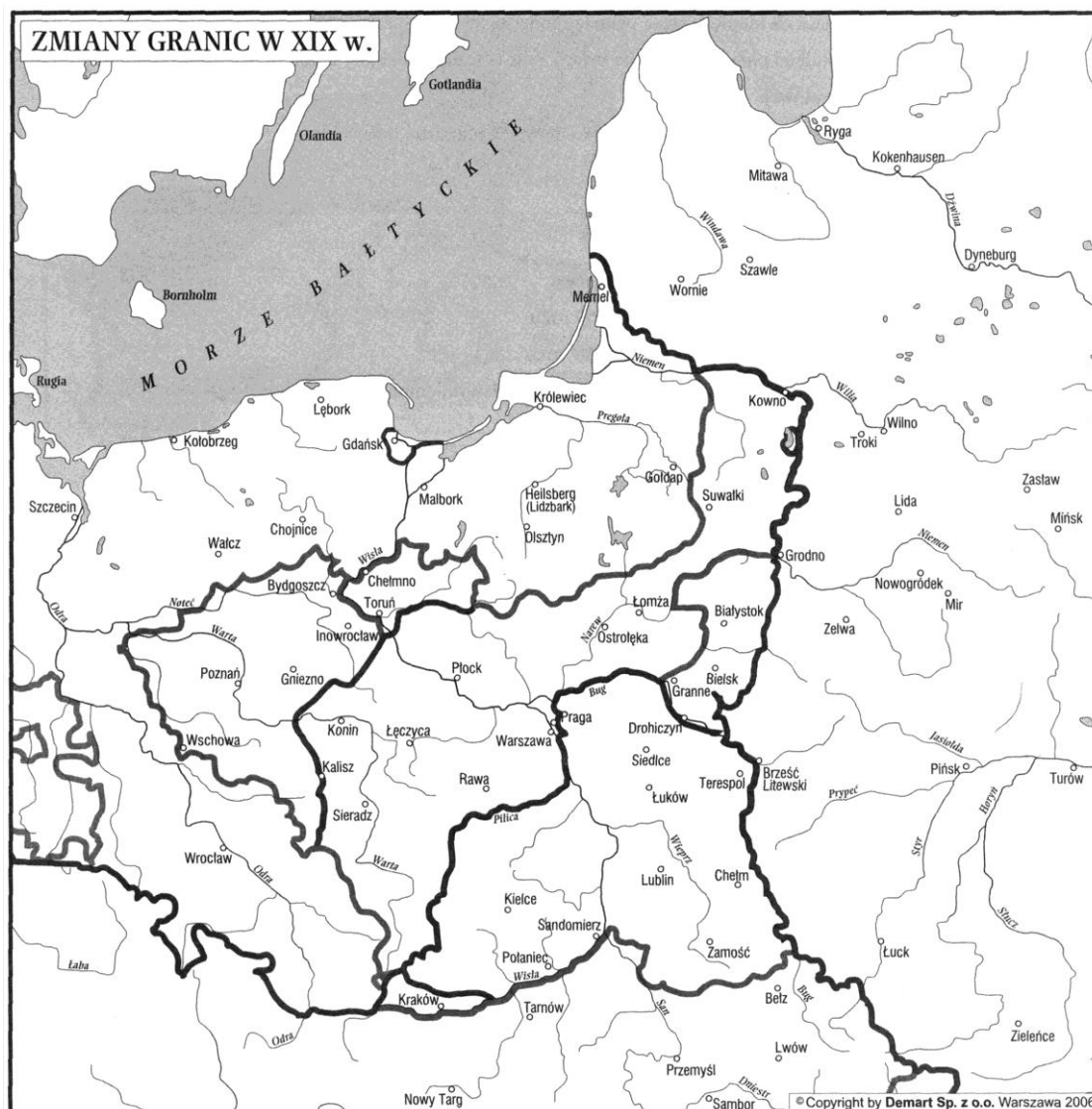
7. Miasto lokowane w 1253 r., gród plemienia Dziadoszan w 1109 szturmowany przez wojska cesarza Henryka V, którego armia używała machin oblężniczych, do których jako osłonę przywiązano zakładników - dzieci mieszczan, oblężenie skończyło się całkowitym niepowodzeniem.

8. Miasto lokowane w 1237 r., miejsce ugody wyznaniowej innowierców z 1570 r., miejsce rokoszu Mikołaja Zebrzydowskiego w latach 1606 – 07, po III rozbiorze w granicach Austrii, od 1815 w granicach Rosji.

Zadanie 3

Na podstawie mapy i własnej wiedzy rozstrzygnij do jakiego państwa należało lub jaki status miało w podanym roku każde z wymienionych niżej miast. Zapisz odpowiedź w KARCIE ODPOWIEDZI. (6 punktów)

Toruń 1807, Gdańsk 1809, Poznań 1815, Białystok 1808, Lublin 1816, Kraków 1830

Zadanie 4

Przeczytaj uważnie krótką charakterystykę kobiet ważnych dla historii Polski. Następnie wpisz w KARCIE ODPOWIEDZI pod odpowiednim numerem ich imiona lub imiona i przydomki (8 punktów)

1. Księżniczka czeska, żona Mieszka I, matka Bolesława Chrobrego, dzięki jej staraniom schryścianizowano ziemię polskie.
2. Druga żona Bolesława Krzywoustego, matka Bolesława Kędzierzawego, Mieszka Starego, Henryka Sandomierskiego, Kazimierza Sprawiedliwego, otrzymała jako opłatę wdowią ziemię sieradzko – łęczycką.
3. Bliska, pochodzenia żydowskiego, przyjaciółka Kazimierza Wielkiego, dla niej król nakazał pod Wawelem zbudować dzielnicę żydowską – Kazimierz.
4. Córka Albrechta II Habsburga, żona Kazimierza Jagiellończyka, „Matka królów”, czterech z jej sześciu synów zasiadło na tronie, dwaj pozostali to; Kazimierz, który został kanonizowany i Fryderyk, który został kardynałem i prymasem.
5. Król Polski z rodu Andegawenów, żona Władysława Jagiełły, przed śmiercią wszystkie swoje klejnoty przeznaczyła na odbudowę Akademii Krakowskiej, zmarła w 1399 r. po narodzinach córki.
6. Córka księcia Mediolanu, druga żona Zygmunta Starego, matka Zygmunta Augusta, zgromadziła ogromny majątek, który w znacznej części jako tzw. sumy neapolitańskie wywozła z kraju, była mecenasem renesansu, upowszechniła używanie włoszczyzny.
7. Ostatnia z rodu Jagiellonów, żona Stefana Batorego, po jego śmierci faworyzowała na tron polski swojego siostrzeńca Zygmunta III Wazę, przez 50 lat mieszkała w Warszawie na Zamku Królewskim i dbała o rozwój miasta.
8. Żona księcia Adama Kazimierza, protektorka nauki i sztuki w dobie Stanisława Augusta Poniatowskiego, założyła rezydencję w Puławach i sentymentalną Świątynię Sybili, zajmowała się działalnością filantropijną.

Zadanie 5

W tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI obok każdego z wydarzeń historycznych dopisz fakt, który został uznany za jego skutek (następstwo). UWAGA skutków jest więcej niż prawidłowych odpowiedzi. (4 punkty)

- A. Utrata Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka
- B. Koronacja Bolesława Chrobrego
- C. Założenie Akademii Krakowskiej
- D. Prusy Krzyżackie lennem Polski
- E. Inflanty lennem Polski

Wydarzenie	Skutki
Śmierć Henryka II	
Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Brandenburgię	
Wojna trzynastoletnia	
Sekularyzacja Zakonu Kawalerów Mieczowych	

Zadanie 6

Określ następstwo czasu, czy podane w tabelkach wydarzenia były „przed”, „po”, czy „w trakcie” rządów odpowiednich władców Polski a następnie w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz słowa „przed”, „po”, „w trakcie.” (40 punktów)

Bolesław Chrobry

Dagome iudex
Zjazd gnieźnieński
Pokój w Budziszynie
Najazd Brzetysława

Bolesław Krzywousty

Hołd w Krzyszkowie
Powtórna chrystianizacja Pomorza
Rozczłonkowanie Stanisława ze Szczepanowa
Rządy Władysława Hermana

Kazimierz Wielki

Sąd w Warszawie
Sąd w Inowrocławiu
Przywilej koszycki
Przywilej w Budzie

Władysław Jagiełło

Unia w Krewie
Bitwa pod Warną
Elżbieta Łokietkówna namiestnikiem
Unia w Horodle

Kazimierz Jagiellończyk

II przywilej piotrkowski
II unia personalna z Węgrami
I sejm walny
Bitwa pod Chojnicami

Zygmunt Stary

Śluby wiedeńskie
Konstytucja nihil novi
Hołd pruski
Unia lubelska

Stefan Batory

I wolna elekcja
Unia brzeska
Rokosz Zebrzydowskiego
Rozejm w Jamie Zapolskim

Zygmunt III Waza

Bitwa Kłuszynem
Bitwa Kircholmem
Traktat w Polanowie
Bitwa pod Pskowem

Jan III Sobieski

Bitwa pod Podhajcami
Bitwa pod Parkanami
Traktat w Karłowicach
Uгода w Hadziaczu

Stanisław August Poniatowski

Utworzenie Szkoły Rycerskiej
Utworzenie Collegium Nobilium
Utworzenie Komisji Edukacji Narodowej
Śmierć carycy Katarzyny II

Zadanie 7

Przeczytaj fragment paszkwilu Juliana Ursyna Niemcewicza i odpowiedz na pytania (5 punktów)

1. Do którego stronnictwa politycznego podczas Sejmu Wielkiego należał Julian Ursyn Niemcewicz?
2. Na jakich tekstach (dwa tytuły) są wzorowane fragmenty paszkwilu Niemcewicza?
3. Jaki był cel napisania tak zjadliwego utworu?
4. Z kogo (imię i nazwisko) Niemcewicz zakpił i jaką postawę szczególnie potępił?

Pacierz

Carowa, która jesteś w Petersburgu, święć się imię twoje, stotysięczne wojsko twoje, bądź wola twoja, jako w Moskwie, tak i w Polsce, asygnacje (potocznie łapówki) i ruble daj nam dzisiaj, pozwól się

wzbogacić, jako i my pozwalamy, nie wódź nas do rządu regularnego, ale nas zbaw od konstytucji 3 maja i jej ustaw.

Skład konsystorski

Wierzę w carową wszechmogącą, stworzycielkę z dawna intryg w Polsce, związku targowickiego protektorkę, wierzę w Szczęsnego marszałka przez się obranego, który się począł z ducha moskiewskiego, odrodził się z pysznych aniołów, wszystko zamieszał, obywatelów wycieńczył, siebie zgubił, nic dobrego nie uczynił, wierzę w ducha Generalności z Petersburga przydanego i w generałów moskiewskich, a to wierzę przez gwałt i uciski z Moskalami rządu, i spokojności wywrócenie, obywatelów spodlenie, głodu sprowadzenie, pocziwych z kraju wygnanie i zatracenie imienia Polak w Europie.

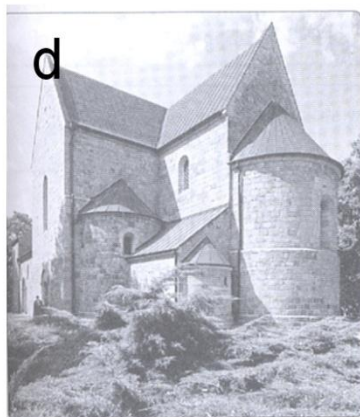
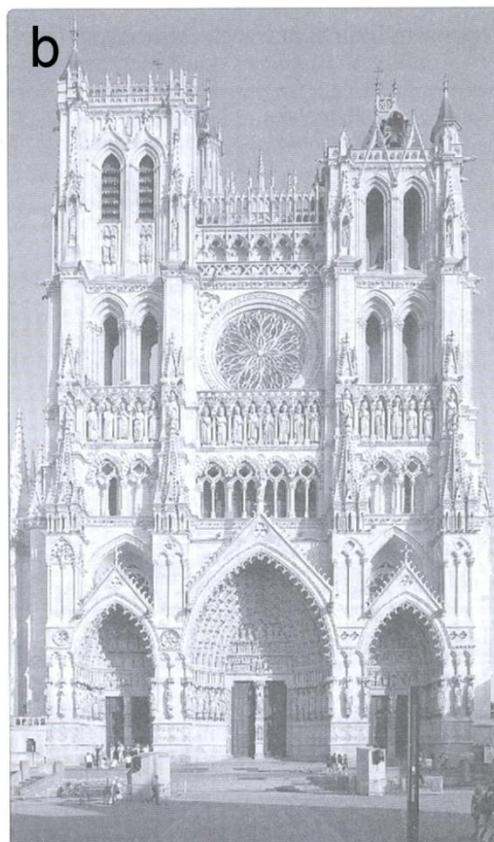
Zadanie 8

Na podstawie opisów rozpoznaj bohaterów walki o niepodległość i uczestników powstań narodowych, wpisz do KARTY ODPOWIEDZI ich imiona i nazwiska. (6 punktów)

- a. Twórca Wolnomularstwa Narodowego i Towarzystwa Patriotycznego, aresztowany w 1822r. skazany na 9 lat twierdzy, siedział w więzieniu 46 lat, aż do swojej śmierci.
- b. Generał, szef sztabu Jana Skrzyneckiego. Był inżynierem i twórcą Kanału Augustowskiego, autorem ofensywy wiosennej i panów zaskoczenia Gwardii Cesarskiej w 1831 r.
- c. Był sekretarzem dyktatora powstania krakowskiego. W krytycznym momencie powstania ruszył na czele patriotyczno – religijnej manifestacji. Natknął się na oddział austriacki, który otworzył ogień.
- d. Działacz Związku Chłopskiego, ksiądz, który w 1844 r. na terenie Lubelszczyzny i Kielecczyny rozpoczął agitację narodową poprzez tzw. „złotą bullę”, wskutek denuncjacji pojmany i skazany na karę śmierci, którą zamieniono na 25 lat pobytu na Syberii.
- e. Uczestnik wszystkich powstań w XIX wieku, pierwszy dyktator powstania styczniowego. Powrócił z Paryża na ziemie polskie w lutym 1863 r. Jednak już pierwsze klęski np. pod Krzywosądem zniechęciły go do walki i wpłynęły na decyzję o powtórnej emigracji.
- f. Dyktator powstania styczniowego, dokonał reorganizacji wojsk powstańczych, aresztowany, skazany na karę śmierci i stracony 5 .VIII. 1864 r. na stokach warszawskiej cytadeli.

Zadanie 9

Rozpoznaj i zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI nazwy stylów budowlanych przedstawionych na fotografiach (5 punktów)

Zadanie 10

Spośród podanych w każdej grupie wydarzeń, ustaw właściwą kolejność chronologiczną i wpisz ją w KARCIE ODPOWIEDZI umieszczając przy literach cyfry od 1 do 4 (28 punktów)

Grecja

- A. Bitwa pod Maratonem
- B. Reforma Klejstenesa
- C. Bitwa pod Cheroneą

D. Reforma Solona

Rzym

- A. Bitwa pod Adrianopolem
- B. Bitwa pod Kannami
- C. Bitwa pod Akcjum
- D. Bitwa pod Zamą

Państwo Franków

- A. Traktat w Verdun
- B. Chrzest Chlodwiga
- C. Koronacja Pepina Krótkiego
- D. Bitwa pod Poitiers

Państwo Mongołów

- A. Bitwa nad rzeką Kałką
- B. Bitwa na Kulikowym Polu
- C. Bitwa pod Legnicą
- D. Podbój Chin

Reformacja

- A. Akt o supremacji
- B. Pokój w Augsburgu
- C. Edykt nantejski
- D. Wystąpienie Lutra

Odkrycia geograficzne

- A. Wyprawa Kolumba
- B. Wyprawa Vasco da Gamy
- C. Wyprawa Magellana
- D. Wyprawa Bartłomieja Diaza

Wojna XXX letnia

- A. Bitwa pod Lutzen
- B. Defenestracja praska
- C. Pokój westfalski
- D. Bitwa pod Białą Górą

Zadanie 11

Uwaga! Przeanalizuj źródło statystyczne i rozstrzygnij czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe, swoje spostrzeżenia wpisz do KARTY ODPOWIEDZI.(4 punkty)

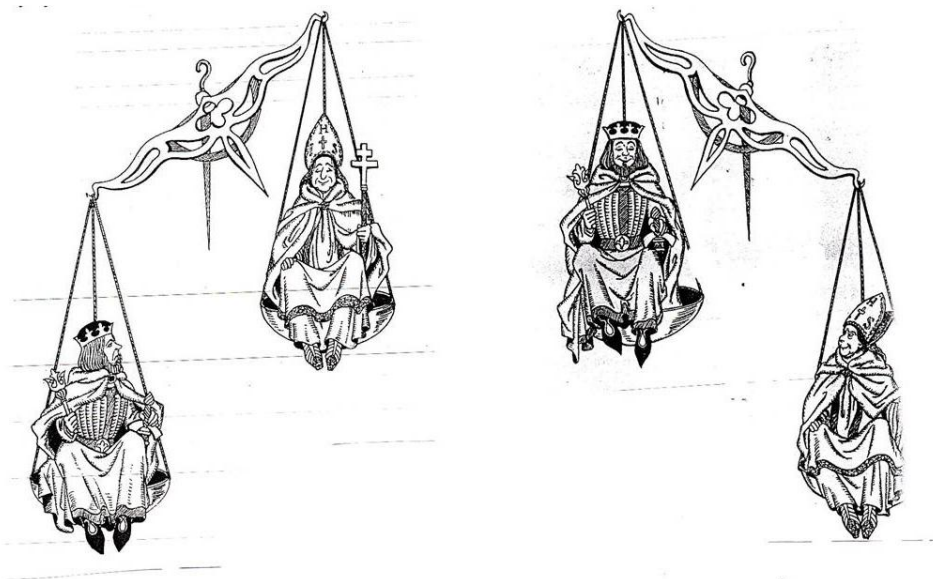
Lata	(Polska)		(Włochy)		(Francja)		(Niemcy)		(Anglia)		(Rosja)	
	w mln	na 1km ²	w mln	na 1km ²	w mln	Na 1km ²	w mln	na 1km ²	w mln	na 1 km ²	w mln	na 1km ²
1000	1,25	5	7	24	9	17	5,4	10	2,5	8	8,5	2
1350	2	8	8	28	15	28	8,5	16	3,3	11	11	2
1500	3,4	15	11	38	15,5	29	10,8	20	5	16	16	3

- A. We wszystkich krajach europejskich w średniowieczu następował systematyczny wzrost liczby mieszkańców.
- B. W 1500 r. Rosja zajmowała drugie miejsce pod względem gęstości zaludnienia.
- C. Na przestrzeni X –XV wieku Polska była państwem o najniższej liczbie ludności i gęstości zaludnienia.
- D. Od X – XV wieku liczba ludności podwoiła się w Niemczech i Anglii.

Zadanie 12

Uwaga! Musisz porównać różne typy źródeł – karykaturę i dwa źródła aktowe. (6 punktów)

- A. Jakiego problemu politycznego średniowiecznej Europy dotyczy poniższy rysunek
- B. Z jakich dokumentów pochodzą poniższe cytaty (1 i 2), podaj ich nazwy i rok w którym zostały wydane
- C. Wyjaśnij pojęcie symonia.

Źródło 1

1. Kościół rzymski przez samego boga został założony.
2. Tylko sam biskup rzymski może być prawnie nazwany biskupem powszechnym.(...)
8. Tylko on sam może używać insygniów cesarskich.
9. Tylko papieża stopy całować mają wszyscy książęta. (...)
12. Jemu wolno władcami rozporządzać (a więc i cesarzy z tronu składać) (...)
22. Kościół rzymski nigdy nie pobłądził i po wsze czasy, wedle świadectwa Pisma Świętego nie popadnie. (...)

Cyt. za: J. Żuławiński, *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 6, Warszawa 1959, s.17-18.

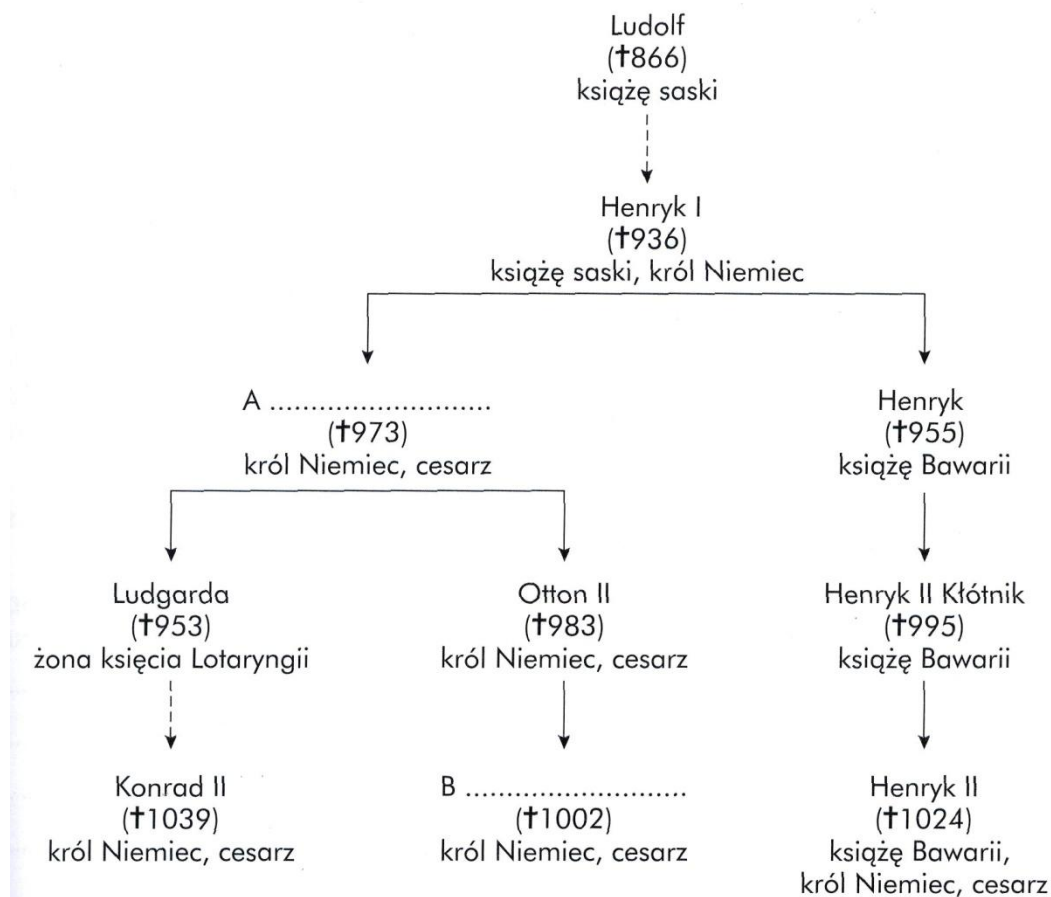
Źródło 2

Ja Kalikst, sługa sług Bożych, tobie umiłowanemu Synowi Henrykowi z Bożej łaski cesarzowi rzymskiemu Augustowi, zezwalam, aby wybory biskupów i opatów królestwa niemieckiego, którzy podlegają królestwu, dokonywały się w Twojej obecności, bez symonii i bez jakiegokolwiek gwałtu, w ten sposób, abyś w razie wynikłej między stronami niezgody, za radą lub wyrokiem metropolity i biskupów z tejże prowincji, rozsądniejszej stronie udzielił swej zgody i pomocy.

Cyt. za: J. Żuławiński, *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 6, Warszawa 1959, s.21 -22.

Zadanie 13

Uzupełnij fragment uproszczonej tablicy genealogicznej Ludolfingów, wpisując do KARTY ODPOWIEDZI imiona odpowiednich władców. Dodatkowo wpisz, który z nich odwiedził ziemie Piastów oraz jaką koncepcję polityczną wobec Europy reprezentował. (4 punkty)

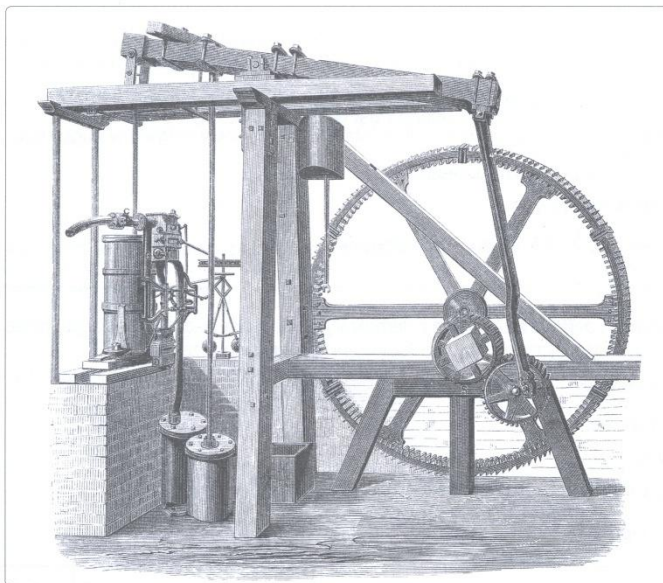
Zadanie 14

Zdecyduj czy poniższe twierdzenia zawierają prawdę czy fałsz i zapisz swoje spostrzeżenia w KARCIE ODPOWIEDZI.(8 punktów)

- A. Paweł Włodkowic uważał, że poganie mają prawo do tworzenia własnych państw.
- B. Autorem dzieła „Utopia” był Nicollo Machiawelli.
- C. W luteranizmie występuje nauka o predestynacji .
- D. Elżbieta I Wielka przywróciła w Anglii katolicyzm.
- E. Jan Baptysta Colbert był twórcą merkantylizmu w Anglii.
- F. Autorem słów „Myślę więc jestem” był Rene Descartes.
- G. Twórcą imperatywu kategorycznego – „Niebo gwieździste nade mną prawo moralne we mnie” był Immanuel Kant.
- H. Hasło „Państwo to ja” przypisuje się Ludwikowi XV.

Zadanie 15

Przyjrzyj się ilustracji, a następnie uzupełnij zdania, które jej dotyczą i wpisz pod odpowiednią literą do KARTY ODPOWIEDZI. (5 punktów)

Na ilustracji została przedstawiona (A)..... Skonstruował ją (podaj imię i nazwisko)(B).....w roku (C)..... Wynalazek ten zapoczątkował proces zmian społecznych i ekonomicznych w Anglii, polegających na przejściu od produkcji manufakturowej do fabrycznej określanych jako (podaj nazwę procesu) (D).....

Zadanie 16

Ułóż chronologiczne wydarzenia z rewolucji francuskiej wpisując do KARTY ODPOWIEDZI cyfry od 1 - najwcześniejsze do 5 – najpóźniejsze (5 punktów)

- a. Pierwsza konstytucja francuska
- b. Zdobycie Bastylii

- c. Ścięcie króla
- d. Ogłoszenie utworzenia republiki
- e. Dyktatura jakobinów

Zadanie 17

Do postanowień traktatów z doby Napoleona dopasuj nazwy miejscowości z podanych w ramce i wpisz do KARTY ODPOWIEDZI. UWAGA! podpowiedzi jest więcej niż prawidłowych odpowiedzi.(5 punktów)

Tylża, Campo Formio, Preszburg (inaczej Bratysława), Schonbrunn, Paryż, Luneville
--

- A. Podpisany w 1805 r., Franciszek I zrezygnował z tytułu cesarza rzymskiego narodu niemieckiego, i przyjął tytuł cesarza austriackiego, pod egidą Francji utworzono Związek Reński.
- B. Podpisany w 1807 r., Rosja otrzymała okręg białostocki, z ziem II i III zaboru pruskiego bez Wolnego Miasta Gdańska utworzono Księstwo Warszawskie.
- C. Podpisany w 1809 r., Rosja otrzymała obwód tarnopolski do ziem Księstwa Warszawskiego dołożono III zabór austriacki.
- D. Podpisany w 1797 r., po sukcesach nad wojskami austriackimi Francja zdobyła wpływy w północnej i środkowej Italii
- E. Podpisany w 1814 r., Francja wróciła do granic z 1792 r. Napoleon zachował tytuł cesarza i dożywotnią władzę nad wyspą Elbą.

Zadanie 18

Rozpoznaj po przebiegu, bitwy z kampanii napoleońskich, w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz gdzie i kiedy one się odbyły. (10 punktów)

- A. Jedna z największych bitew napoleońskich zwana, bitwą trzech cesarzy, połączone siły austriacko - rosyjskie dowodzone przez Franciszka I i Aleksandra I zostały pokonane przez Napoleona.
- B. Napoleon skoncentrował na wyspie Lobau na Dunaju 180 tysięcy żołnierzy i przeprowił się na lewy brzeg rzeki czym zaskoczył armię arcyksięcia Karola Habsburga i wygrał z wojskami austriackimi.
- C. Bitwa między oddziałami wielkiej armii Napoleona a broniącymi dostępu do Moskwy wojskami rosyjskimi pod dowództwem Michała Kutuzowa, ocenia się że było to „pyrrusowe zwycięstwo” cesarza, ponieważ zginęło w niej 58 tysięcy Francuzów i 44 tysiące Rosjan.
- D. Bitwa narodów przeciw Napoleonowi stanęły armie: austriacka , rosyjska, pruska, szwedzka a w końcowej fazie także saska.
- E. Ostatnia bitwa Napoleona, który został pokonany przez Marszałka Wellingtona i generała Bluchera.

